

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/31/2023
Identifikačné číslo spisu:	4415010022
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4415010022.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom dňa 27. marca 2024 v Bratislave v trestnej veci obvineného U. D. pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/72/2022 z 11. januára 2023 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. D. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 3T/8/2015, z 1. júna 2022 bol obvinený U. D. uznaný za vinného z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

1. obžalovaný U. D. v presne nezistenej dobe približne od mesiaca september roku 2007 do konca roku 2008 v meste T. F. pod zámienkou zhodnotenia peňažných prostriedkov, ku ktorému malo dôjsť prostredníctvom investovania cez stavebné sporenie v C., vylákal od poškodeného Ing. C. Y. peňažnú hotovosť v celkovej výške 133 000,- €, o poskytnutí ktorej uzavreli zmluvu o pôžičke, pričom časť peňažných prostriedkov mal vrátiť do 5.5.2010 a zostávajúcu časť do 5.11.2010, vrátane výnosov, o tejto skutočnosti napokon bola spísaná aj notárska zápisnica o uznaní dlhu, sp. zn. N 927/2010, NZ 30715/2010, NCRI 31178/2010, z 30.8.2010 a hoci obžalovaný nemal reálnu možnosť požiadané peňažné prostriedky zhodnotiť, aj napriek tomu poškodeného opakovane uisťoval o bezpečnosti a výhodnosti ich zhodnocovania, pričom už v čase uzatvorenia zmluvy o pôžičke vedel, že pôžičku nebude schopný riadne a včas splácať, resp. že prevzaté peňažné prostriedky nebude zhodnocovať predstieraným spôsobom, tieto peňažné prostriedky pritom doposiaľ nevrátil, pričom ich použil na nezistený účel pre vlastnú potrebu, čím poškodenému Ing. C. Y. spôsobil škodu vo výške 133 000,- €,

2. obžalovaný U. D. v presne nezistenej dobe, v časovom rozpätí od roku 2003 do konca roku 2009, v

meste T. F. pod zámienkou zhodnotenia peňažných prostriedkov, ku ktorému malo dôjsť prostredníctvom investovania cez stavebné sporenie v C., opakovane vylákal od poškodeného Ing. C. G. na základe ústnych dohôd peňažné prostriedky v celkovej sume 260 920,- €, pričom tento dlh obžalovaný výslovne uznal, čo do dôvodu a výšky notárskou zápisnicou, sp. zn. N 1042/2010, NZ 36939/2010, z 12.10.2010, a hoci obžalovaný nemal reálnu možnosť požičané peňažné prostriedky zhodnotiť, aj napriek tomu poškodeného opakovane uisťoval o bezpečnosti a výhodnosti ich zhodnocovania, pričom už v čase uzatvárania jednotlivých zmlúv o pôžičke vedel, že pôžičky nebude schopný riadne a v čase splácať, resp. že prevzaté peňažné prostriedky nebude zhodnocovať predstieraným spôsobom, tieto peňažné prostriedky doposiaľ nevrátil, naopak pričom ich použil na nezistený účel pre vlastnú potrebu, čím poškodenému Ing. C. G. spôsobil škodu vo výške 260 920,- €,

3. obžalovaný U. D. v presne nezistenej dobe, niekedy v mesiaci júl roku 2007, v meste T. F. pod zámienkou zhodnotenia peňažných prostriedkov, ku ktorému malo dôjsť prostredníctvom investovania cez stavebné sporenie v C., opakovane vylákal od poškodeného Š. Q. peňažné prostriedky, a to tým spôsobom, že s poškodeným podpísal zmluvu o pôžičke na sumu 300 000 Sk (9 958,18 €) s úrokovou sadzbou 3 % mesačne s lehotou splatnosti šesť mesiacov, následne v mesiaci január 2008 bola medzi nimi uzatvorená nová zmluva o pôžičke na sumu 600 000,- Sk (19 916,36 €), pričom lehota splatnosti bola opakovane predlžovaná a istina pôžičky zvyšovaná o budúce úroky naposledy dňa 1.7.2011 s lehotou splatnosti 1.10.2011, a hoci obžalovaný nemal reálnu možnosť požičané peňažné prostriedky zhodnotiť, aj napriek tomu poškodeného opakovane uisťoval o bezpečnosti a výhodnosti ich zhodnocovania, pričom už v čase uzatvárania jednotlivých zmlúv o pôžičke vedel, že pôžičky nebude schopný riadne a v čase splácať, resp. že prevzaté peňažné prostriedky nebude zhodnocovať predstieraným spôsobom, tieto peňažné prostriedky pritom doposiaľ nevrátil, pričom ich použil na nezistený účel pre vlastnú potrebu, čím poškodenému Š. Q. spôsobil škodu vo výške najmenej 19 916,36 €.

Za to bol obvinenému U. D. uložený podľa § 221 ods. 4, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c), § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo 5 rokov; pričom podľa § 48 ods. 2 písm. a), § 48 ods. 4 Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému uložil ochranný dohľad vo výmere 1 rok. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku boli poškodení Ing. C. Y., Ing. C. G. a Š. Q., s nárokom na náhradu škody odkázaní na civilný proces.

Krajský súd v Nitre ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolania tak obvineného ako i poškodeného Š. Q. rozsudkom, sp. zn. 2To/72/2022, z 11. januára 2023 rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. f), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o náhrade škody. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku zaviazal obvineného podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku nahradiť poškodenému Š. Q. škodu vo výške 19 916,36 eur. Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol, pretože nebolo dôvodné.

Obvinený U. D. podal prostredníctvom obhajcu proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

V súvislosti s uplatnenými dovolacími dôvodmi obvinený v podstate namietal:

- Krajský súd v Nitre sa nezaoberal jeho odvolaním, lebo si chybné postavil premisu, že sa priznal, v dôsledku čoho sa nevenoval dokazovaniu v merite.
- Rozhodnutie súdu prvého stupňa je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Pritom suma disponibilných, v podstate úplne zhromaždených dôkazov, dáva ucelený a logický obraz aféry. Skutkové zistenia neboli involvovanými súdmi právne korektne vyhodnotené a posúdené tak, že by zo správania obvineného mohlo byť jednoznačne a nepochybne vyvedené spáchanie trestného

skutku.

- Pred Okresným súdom Nitra bolo dokázané, že aktivita obvineného, v rámci spomínanej „finančnej skupiny“, kde spiritus movens rector bol N. Q., nebola viazaná na stavebné sporenie (ani inštrumentálne, ani inštitucionálne).

- Podľa názoru obvineného bolo preukázané, že vklady peňazí robila široká skupina ľudí s predstavou vysokého zisku, robili to ľudia modelom „pseudo-akcií“, ktorí ako-tak vedeli o investičnom zámere vodné dielo Y.. Dostatočnú znalosť o tomto zámere mali mať poškodení Ing. C. Y. a Ing. C. G..

- Poškodení nestáli nakoniec voči osobe obvineného, neschopnému plniť svoje záväzky, ale čiastočne tlačili na pokračovanie v „hre“, v rozpore s platným právom odmietali prijať iné plnenie. Vo veci teda chýba počiatočný moment podvodu, vylákania peňazí a neexistuje ani koncový moment obvinenému spôsobenej insolvenčie.

Zároveň podrobne rozobral skutkové zistenia súdov oboch stupňov a namietal spôsob ich hodnotenia, pričom v podstate argumentoval, že v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia dôkazov bolo rozhodnuté o jeho vine za uvedený trestný čin, hoci neboli naplnené znaky príslušnej skutkovej podstaty.

Preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol, že rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/72/2022, z 11. januára 2023, v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Nových Zámkoch, sp. zn. 3T/8/2015, z 1. júna 2022 boli porušené ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a to v neprospech obvineného. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku, aby dovolací súd zrušil citovaného rozhodnutia, čo do výroku o vine a treste ako i výrok o náhrade škody a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Nové Zámky, resp. Krajskému súdu v Nitre, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa využijúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku vyjadril prokurátor, a síce v tom smere, že obvinenému boli všetky jeho práva, vrátane tých zo zásady práva na obhajobu, rešpektované a dodržané. Obvinený vychádzal pri rozhodnutí Krajského súdu v Nitre z mylnej predstavy, že na hlavnom pojednávaní vyhlásil svoju vinu. Išlo len o písarsku chybu odvolacieho súdu. Nedošlo teda k naplneniu dôvodu dovolania § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Čo sa týka dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, výhrady ktoré obvinený v spojitosti s ním uviedol, vedú skôr k revízii skutkových zistení a hodnoteniu vykonaných dôkazov, čím sa dovolací súd nie je pri dovolaní podanom obvineným oprávnený zaoberať. Prokurátor preto navrhol, aby dovolací súd uznesením odmietol dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Poškodený Š. Q. sa vyjadril tak, že v trestnej veci obvineného nie sú dané a akceptovateľné dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. Dovolanie navrhol odmietnuť. Právo vyjadriť sa využil aj poškodený Ing. C. Y., ktorý sa nechcel opakovať a poukázal na svoje vyjadrenie zo 6. augusta 2022.

Samostatným podaním obvinený reagoval na vyjadrenie prokurátora, s ktorým sa nestotožnil.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Najvyšší súd po splnení vyššie vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti zistil, že dovolanie obvineného je treba odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolaťom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolaťom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolaťom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolať uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Námietky obvineného boli naprieč dovolaním prevažne skutkového charakteru, najvyšší súd tak hneď úvodom pripomína, že na základe dovolania podaného obvineným sa skutkovým stavom nie je oprávnený zaoberať.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Vyššie podrobne opisovaná zásada obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ako obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno konštatovať, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného U. D. zásadným spôsobom, a teda že existuje skutočnosť, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnou najpodstatnejšou námietkou, ktorú v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval v zásade tým, že Krajský súd v Nitre rozhodujúci (aj) na podklade jeho odvolania, bol mylne presvedčený, že na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa urobil vyhlásenie o svojej vine, hoci on tak v skutočnosti neurobil. Následne sa odvolací súd údajne nevyjadril k výsledkom dokazovania a k hodnoteniu dôkazov, aj keď bol k tomu povinný.

Pokiaľ však ide o takéto dôvodenie obvineného, nezodpovedá skutočnosti. Pravdou je, že odvolací súd na č. l. 13 dovolaním napadnutého rozsudku uviedol, že „súd prvého stupňa prijal vyhlásenie obžalovaného, že je vinný“. Následne však odvolací súd na tej istej strane nižšie konštatuje, že „aj napriek skutočnosti, že obžalovaný vyhlásil na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa, že je nevinný, jeho vinu mal súd prvého stupňa správne preukázanú na základe vykonaného dokazovania“. Následne v celom odôvodnení rozsudku krajský súd vychádza zo skutočnosti, že obvinený svoju vinu poprel a tomu zodpovedá i spôsob a štýl odôvodnenia. Krajský súd sa zaoberal námietkami obvineného, vykonaným dokazovaním na hlavnom pojednávaní a obsiahlo uviedol, prečo má obranu obvineného, že je nevinný, za vyvrátenú a na základe akých dôkazov bola preukázaná jeho vina.

Je preto zjavné, že v prípade prvej konštatácie o priznaní sa obvineného išlo bez akýchkoľvek

pochybností len o písarsku chybu, čomu zodpovedajú aj ďalšie state rozsudku, z ktorých (ako už bolo uvedené) naopak zreteľne vyplýva, že obvinený na hlavnom pojednávaní 23. apríla 2015 vyhlásil, že je nevinný, v dôsledku čoho Okresný súd Nové Zámky vykonal rozsiahle dokazovanie. V tejto súvislosti odvolací súd opätovne hodnotil vykonané dôkazy vo vzťahu ku všetkým výrokom, vrátane výroku o vine. Na základe toho potom zamietol odvolanie obvineného ako nedôvodné.

Uvedená písarska chyba nemala žiaden vplyv na prípadné porušenie práv obvineného.

Nemožno tak dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dôvodu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inšinciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premĺčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku

môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Dovolací súd obvinenému pripomína, že právomoc dovolacieho súdu je v prípade dovolania podaného oprávnenou osobou uvedenom v § 369 ods. 2 Trestného poriadku striktne ohraničená dôvodmi dovolania len podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (prvá veta v odseku 2 § 369 Trestného poriadku) a pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (tento prípad), navyše vetou za bodkočiarkou - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nemôže už v tretej inštancii opätovne hodnotiť dôkazy, a tak (ako sa to domáha dovolateľ) dokonca dospieť k iným, nepochybne skutkovým záverom, spočívajúcim v tom či boli, resp. neboli konaním uvedeným v skutkovej vete obžaloby naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. Hodnotenie dôkazov a vyvodenie z toho právnych záverov je celkom nepochybne kategóriou procesného práva - § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Je potom bez významu, či dospeli skôr konajúce a rozhodujúce súdy pri použití ich zákonom zverenej povinnosti tak, ako je táto vymedzená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku k záverom markantne odlišným od tých, ktoré v podanom dovolaní predkladá subjekt podávajúci dovolanie.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu (v posudzovanom prípade o to viac aktuálne, keď obvinený namietal predovšetkým subjektívnu stránku skutkovej podstaty podvodu) vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

S poukazom na vyššie uvedené je zrejmé, že najvyšší súd dovolacie námietky obvineného - ktoré smerovali len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov - musel posúdiť v predmetnej trestnej veci ako stojace zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod. Navyše, takto formulované dovolacie námietky nemožno kvalifikovane podradiť ani pod akýkoľvek iný uplatniteľný dovolací dôvod, nakoľko sa nimi v súvislosti s ich obsahom v podstate nie je možné z právneho hľadiska zaoberať tak, aby bol dovolací prieskum aspoň okrajovo súladný s platnou a účinnou právnou úpravou (výnimkou je už skôr zmieňovaná procesná situácia, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Najvyšší súd preto pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho

prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre dovolací súd je v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený U. D. spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, následne potvrdeného rozhodnutím odvolacieho súdu. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu. Zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa jednoznačne vyplýva, že obvinený pod zámienkou zhodnotenia peňažných prostriedkov cez stavebné sporenie v C. vylákal prostredníctvom zmluvy o pôžičke od poškodených finančné prostriedky, hoci nemal reálnu možnosť tieto finančné prostriedky zhodnotiť ani v dohodnutom čase (vrátane výnosov) vrátiť a tieto následne použil pre vlastnú potrebu, pričom v súhrne takto spôsobil škodu veľkého rozsahu a skutok spáchal na viacerých (3) osobách a po dlhší čas (roky 2003 až 2011). V skutkovej vete je zároveň riadne vyjadrené, že obvinený bol uzrozumený už v dobe uzatvárania zmlúv o pôžičkách s tým, že peniaze nebude môcť v zmluvnej dobe vrátiť a že uvádza veriteľov do omylu, aby sa na ich škodu obohatil (napr. rozhodnutia R 57/1978, B 2/1973 rozh. č. 21). Na trestnú zodpovednosť obvineného nemá vplyv ani skutočnosť, že voči poškodeným uznal svoj dlh, pretože to podľa znenia skutku robil v úmysle uistiť ich o „bezpečnosti“ investovania a oddialiť splatnosť „dlhu“. Zároveň je potrebné i uviesť, že samotný inštitút uznania dlhu od napr. záložného práva nemá automaticky reálny vplyv na prípadnú trestnoprávnu zodpovednosť.

Rovnako, ako súdy nižších stupňov, tak aj dovolací súd považuje vinu obvineného za bezpečne preukázanú a majúcu dostatočnú oporu v zabezpečených dôkazoch. Bez akýchkoľvek pochybností teda možno vyvodiť bezpečný záver, že skutok tak, ako je uvedený vo výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa, napĺňa všetky znaky danej skutkovej podstaty. Zároveň odôvodnenie právnej kvalifikácie skutku súdu prvého stupňa i súdu odvolacieho, je podľa najvyššieho súdu správne a zákonné.

K objektívnej stránke stíhaného trestného činu podvodu najvyšší súd pre úplné dovysvetlenie uvádza, že o jej naplnení s odkazom na ustálený skutkový stav teda niet pochyb, pričom v tejto súvislosti odkazuje na vyčerpávajúce právne závery vyjadrené v príslušných častiach odôvodnení rozhodnutí skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov.

Keďže obvinený v dovolaní ďalej obsiahlo polemizoval so správnosťou skutkových zistení, nebude sa k tomu dovolací súd bližšie venovať, pretože tieto námietky stoja objektívne mimo uplatnený dovolací dôvod.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť ani k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto dovoláciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

Nakoľko najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie dôvodov dovolania namietaných obvineným, rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.